

2021. kroz našu perspektivu

Godišnji izvještaj

2021. KROZ NAŠU PERSPEKTIVU

www.gamn.org

Godišnji izvještaj

Mart, 2022. godine

Za izdavača

Milan Radović

Urednica

Amina Murić

Autori izvještaja

GA tim

Korektura

Amina Murić

Prevod

Jelena Ristović

Dizajn i priprema za štampu

Zoran Zola Vujačić

Štampa

AP Print, Podgorica

Tiraž

250

 GradjanskaAlijansaCG @GACrnaGora gradjanskaalijansa office@gamn.org www.gamn.org Studentska ulica 21/a, Lamela 9, Podgorica +382 20 513 687

Navođenje i korišćenje informacija iz ovog izvještaja u neprofitnim publikacijama ili sredstvima javnog informisanja, u svrhu informisanja građana, kao i korišćenje za druge nekomercijalne svrhe, dozvoljeno je, uz obavezno navođenje izvora i vlasnika autorskog prava. Korišćenje materijala u bilo koje druge svrhe nije dopušteno bez prethodnog odobrenja Građanske alijanse.

Pojedine slike u izvještaju su preuzete sa interneta u skladu sa „Creative Commons licence“.

Izrazi koji se u ovom izvještaju koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju izraze u ženskom rodu.

SADRŽAJ

◆ 10 GODINA RADA GRAĐANSKE ALIJANSE	4
◆ PROGRAM LJUDSKIH PRAVA I PRAVDE	8
◆ ŠKOLA POLITIČKIH STUDIJA	20
◆ MEDIJSKI PROGRAM.....	31
◆ INICIJATIVA MLADIH ZA LJUDSKA PRAVA	36
◆ JUBILEJ GRAĐANSKE ALIJANSE – HUMANITARNE AKTIVNOSTI.....	43
◆ ODBORI I ČLANSTVA.....	46
◆ DONATORI	48
◆ UKUPNA STATISTIKA: PRIHODI, RASHODI	49
◆ GA TIM.....	50

10 GODINA RADA GRAĐANSKE ALIJANSE

Prije 10 godina osnovana je Građanska alijansa sa željom za postizanjem različitih ciljeva okupljenih oko jedne ideje – pružanje podrške građanima – koja je i danas ostala imperativ i okosnica u svim aspektima našeg djelovanja. Zaštita ljudskih i građanskih prava je ono na čemu smo neumorno i uspješno radili u protekloj deceniji.

Zahvaljujući izuzetnoj posvećenosti i radu svih bivših i sadašnjih članova tima, koji su se jednako dobro nosili sa svim uspjesima, ali i izazovima, Građanska alijansa se razvila u organizaciju kakva je danas, sa respektabilnim mjestom na NVO nebu.

Ostvarili smo značajan napredak u oblasti zaštite ljudskih prava tokom prethodne decenije, kontrole rada državnih institucija, jačanja kapaciteta i pružanja podrške građanskim inicijativama, komunikacije i pružanja pomoći građanima. I pored ostvarenih rezultata, ostali su brojni izazovi sa kojima se naše društvo mora suočiti, a među njima se najviše ističu poglavljia 23 i 24.

Građansko i demokratsko crnogorsko društvo zasnovano na vladavini prava - vizija je kojom smo se vodili pri definisanju našeg programa još na samom početku. Tolerancija, odgovornost, jednakost, timski rad, transparentnost, stalno učenje i saradnja su vrijednosti koje afirmišemo u svakodnevnoj međusobnoj komunikaciji, ali isto tako i u komunikaciji sa našim bliskim saradnicima. Zato je GA kancelarija kod drugih prepoznata po pozitivnoj atmosferi, međusobnoj podršci i timskom radu. Među zaposlenima su pripadnici svih etničkih, religijskih i ideoloških pripadnosti u Crnoj Gori. Svi mi, pak, baštinimo koncept građanske države kojim su obojene naše aktivnosti.

Osvrćući se na postignuto tokom prethodnih deset godina, ponosni smo na uspostavljena partnerstva i ostvarenu saradnju sa drugim organizacijama i udruženjima koja dijele naše vrijednosti i svojim radom doprinose i našoj viziji.

Zato nastavljamo sa istim entuzijazmom i istim tempom na putu misije Građanske alijanse i vrijednosti koje su sastavni dio ne samo našeg posla, već i načina života.

Tako su sve aktivnosti u 2021. godini održane u cilju obilježavanja ovog jubileja, koje vam predstavljamo u ovom godišnjem izvještaju.

Milan Radović, programski direktor

Poštovane građanke i građani,

I ovu 2021. godinu obilježila je pandemija virusa korona. Pored pandemije, politička situacija u zemlji bila je jako izazovna i složena tokom čitave godine. Građani su imali velika očekivanja poslije promjene vlasti u avgustu 2020. godine. Nade su se polagale, prije svega, u vladavinu prava, smanjenje korupcije, kriminala, nepotizma, kronizma. Međutim, unapređenje pravde, poštovanja ljudskih prava, pomirenja i kvaliteta života je izostalo.

Dok nas je COVID-19 pandemija i dalje pratila u stopu, naši političari nijesu puno doprinijeli da osjetimo pozitivne pomake u kvalitetu života građana. Naprotiv, konstantne svađe, međusobni napadi i optuživanja, odvukli su nas opet u pogrešnu stranu. Rezultati su izostali upravo tamo gdje su ih građani najviše očekivali: po pitanju evropskih integracija, reforme pravosuđa i tužilaštva, izuzetno lošeg ekonomskog stanja građana i sve veće etničke distance.

Vladajuće koalicije se nijesu uspjele dogоворити kako da zajednički nastave da vode državu, te Crnu Goru očekuju neke nove promjene i novi izazovi.

Građanska alijansa je i u ovim teškim vremenima zadržala isti put i misiju, ukazujući nadležnim na propuste i nedosljednosti koje primjećuje. U godini u kojoj smo imali iscrtavanje grafita ratnim zločincima, skrnavljenje vjerskih objekata, napade na novinare, izuzetno izražen govor mržnje, kako online tako i u fizičkom svijetu, hrabro smo se držali svojih stavova koje smo neumorno branili. Konstantno smo upirali prstom na sve devijacije, fašističke pojave i sve one druge pojave koje narušavaju mir, jednakost i građansku državu. Tako smo tokom ove godine imali preko 4200 medijskih objava, uključujući saopštenja, izjave, gostovanja i ostala medijska pojavljivanja.

U narednim redovima, nudimo vam informacije o tome čime smo se neumorno bavili u 2021. godini, godini kada smo i proslavili 10 godina rada.

Edina Hasanaga Čobaj, izvršna direktorica

Brzina odlučivanja i planiranja uz prilagodjavanje propisanim mjerama je obilježila kompletan naš rad. I pored nestabilne situacije sa Covid-19, to nas nije omelo da realizujemo planirane događaje i aktivnosti. Ipak, pored svih izazova uspjeli smo da realizujemo planirane događaje i aktivnosti. Online sastanci postali su uobičajeni način komunikacije i postizanja dogovora, koje smo organizovali prema propisanim mjerama, nerijetko i njih prebacujući na online platformu. S obzirom na to da se administrativno-finansijski sektor prilagodio ovim uslovima tokom prethodne godine, u 2021. smo već usavršili vještine korišćenja različitih online alata za efikasniji rad tokom pandemije virusa korona, što se odrazilo i na bolju efikasnost rada u organizaciji.

COVID-19 kriza generisala je još veći broj onih kojima su potrebne različite vrste pomoći. Pored besplatne pravne pomoći koju kontinuirano pružamo građanima, na našu adresu je uslijed COVID krize pristigao veliki broj zahtjeva humanitarnog karaktera. U skladu sa uslovima, potrudili smo se da na svaki dobijeni zahtjev izađemo u susret.

Pored onih donatora sa kojima sarađujemo godinama unazad, ove godine imali smo i par novih partnera, sa kojima smo započeli saradnju na obostrano zadovoljstvo. Uz razumijevanje za uslove pandemije u kojima smo radili, uspješno smo sproveli mnoge projekte kroz institucionalne i druge grantove.

Sastav našeg tima prošao je kroz određene promjene, pa imamo obnovljeni i proširen tim koji funkcioniše u skladu sa potrebama organizacije, te obavlja sve obaveze na vrijeme. Uvijek vodeći računa da naši zaposleni imaju priliku za usavršavanje i ove godine su bili učesnici treninga, obuka i događaja, koji su doprinijeli njihovom napredovanju i pozicioniranju. Godina je završena sa pozitivnim ishodom i brojnim uspješno realizovanim aktivnostima, što nam je dodatna motivacija da budemo još bolji.

PROGRAM LJUDSKIH PRAVA I PRAVDE

Zoran Vujičić, zamjenik programskog direktora

Za Građansku alijansu 2021. godina imala je posebno značenje. Simboličnih 10 godina rada doprinosa izgradnji građanskog, demokratskog i odgovornog društva, prošle su kao tren. Posvećenost i upornost su bile odlike našeg tima, dok smo realizovali ciljeve koje smo postavili kroz naše programe Ljudska prava i pravda, Škola političkih studija i Medijski program. Fokus na „izgradnji crnogorskog društva kao građanskog, u kom se prava svih njenih građana poštuju“, nijesmo mijenjali, već smo dodatno osnaživali tokom prethodne godine. Aktivnosti koje su planom bile predviđene realizovali smo u roku.

Usporavanje u procesu EU integracija, ugrožavanje građanskog koncepta društva i politička nestabilnost zajedno sa pandemijom COVID-19 bile su glavna tema tokom 2021. godine. Fokusirano i ciljano smo ukazivali na brojne propuste, greške i anomalije u društvu iz domena našeg rada.

U godini nestabilnosti uspjeli smo da ostanemo i dalje jedan od najbrojnijih NVO timova u Crnoj Gori. Kontinuirano radimo na saradnji i dijalogu, pa smo tako i u ovim uslovima nastavili saradnju sa institucijama, partnerskim NVO-ima i međunarodnim organizacijama, na putu EU integracija.

Ponosni smo što smo bili među prvim organizacijama čiji su se svi članovi tima vakcinisali kada je počela masovna vakcinacija protiv COVID-19 i aktivno smo promovisali vakcinaciju kao put do izlaska iz pandemije. Naša vrata bila su uvijek otvorena za sve pritužbe na rad institucija, sugestije i komunikaciju sa građanima. Vjerujemo da bez ovog elementa naš rad ne bi bio kvalitetan, ali svakako da brojni građani kojima smo pomogli u dodatno težim okolnostima nego u prethodnim godinama i sami shvataju da ovo predstavlja proces, kroz koji oni doprinose boljem radu institucija.

Posebnu pažnju smo usmjerili na najranjivije grupe u društvu. Pružali smo besplatnu pravnu pomoć socijalno ugroženim licima, izbjeglicama, Romima i licima bez dokumenata.

Kontinuirani je bio fokus na proces pridruživanja EU i prije svega poglavlja 23 i 24, edukovali smo državne službenike, ljude iz pravosuđa i policije, pružali smo besplatnu pravnu pomoć, bavili smo se položajem Roma i Egipćana, podsticali smo i dijalog etničkih i nacionalnih zajednica u cilju promocije različitosti kao kulturnog bogatstva i smanjenja etničke distance. Promocijom Informaciono-dokumentacionog centra podizali smo svijest kod građana, studenata, mladih u političkim partijama o značaju suočavanja sa prošlošću. Podsticali smo istraživačke priče i najboljim novinarima dodjeljivali nagrade. Kroz našu Školu političkih studija i prošle godine bili su uključeni mladi lideri iz NVO sektora, politike i medija.

Građanski aktivizam smo pružali i kroz aktivnosti koje nisu bile projektno pokrivenе. Kroz te aktivnosti učestvovali smo u radu Sudskog i Tužilačkog savjeta, parlamentarnih odbora i pratili rad drugih institucija, pružali svakodnevno besplatnu pravnu pomoć građanima, te organizovali humanitarne akcije. Tradicionalno, kroz brojne aktivnosti smo obilježavali važne datume iz oblasti ljudskih prava i radili na regionalnom umrežavanju u oblastima u kojima djelujemo.

Na narednim stranicama biće više riječi o konkretnim projektima i aktivnostima koje smo realizovali tokom 2021. godine.

OBILJEŽAVANJE MEĐUNARODNOG DANA LJUDSKIH PRAVA

OBILJEŽAVANJE MEĐUNARODNOG DANA LJUDSKIH PRAVA U CRNOJ GORI

Podgorica, 3 – 19. decembar 2021.

10. novembar – 10. decembar 2021.

Online igra "Ljudska prava na dlanu"

Takmičenje za širu javnost u Crnoj Gori, s ciljem upoznavanja koncepta ljudskih prava i rada raznih organizacija u ovoj oblasti

TV debata "Naglas" na TVCG, tema "Ljudska prava u Crnoj Gori – nasilje u porodici"

Siniša Bjeković, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Evgenija Giakoumopoulou, sefica Programske kancelarije Savjeta Evrope u Podgorici
Bojan Božović, državni sekretar u Ministarstvu pravde, ljudskih i manjinskih prava
Milan Radović, programski direktor Gradske alijanse

7. decembar – utorak

Otvorena vrata Informacione dokumentacionog centra

adresa: Studentska 37/a, lamela 8

8. decembar – srijeda

Posjeta Centru za prihvatanje tražilaca azila u Crnoj Gori (organizatori i novinari)

9. decembar – četvrtak

Interaktivno javno predavanje na Pravnom fakultetu Univerziteta Crne Gore "Ombudsman i ljudska prava"

Aneta Spaić, dekanica Pravnog fakulteta, Univerzitet Crne Gore
Siniša Bjeković, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda
Nebojša Vučinić, bivši sudija Evropskog suda za ljudska prava

Interaktivno javno predavanje na Fakultetu političkih nauka "Ostvarivanje prava djece i omladine u odnosu na digitalno okruženje"

Milan Marković, dekan Fakulteta političkih nauka (tbc)
Snežana Mijušković, zamjenica Zaštitnika ljudskih prava i sloboda

10. decembar – petak, 10h - 13h

Konferencija

"Kako zaštiti potrođicu od porodičnog nasilja"

Hotel Hilton (Sala Jelena)

Uredni panel:

Siniša Bjeković, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda
Branka Božnjak, potpredsjednica Skupštine Crne Gore
Evgenija Giakoumopoulou, sefica Programske kancelarije Savjeta Evrope
Riccardo Serri, Šef Odjeljenja za evropsku integraciju, politiku, medije i informacije u EU

Moderator: Milan Radović, programski direktor Gradske alijane

Radni panel "Kako zaštiti potrođicu od porodičnog nasilja sa fokusom na žene i djecu":

Snežana Mijušković, zamjenica Zaštitnika ljudskih prava i sloboda
Janko Ođović, državni sekretar u Ministarstvu finansija i socijalnog staraštva
Svetlana Vučović, sefica grupe za suzbijanje maloletničke delikvencije i nasilja u porodicama Uprave policeKača Đuričković, UNDP
Maja Ražević, jevrejska direktorka Centra za ženska prava
Rajka Perović, Centar za prava djece

Moderator: Nermia Dobardžić, zamjenica Zaštitnika ljudskih prava i sloboda

11. decembar – subota, u 14h, teren u Donjoj Gorici

Humanitarna fudbalska utakmica

Novinari – Ostatak CG

• Prikupljena sredstva biće donirana za borbu protiv nasilja u porodici

16 – 17. decembar 2021.

Konferencija: Dani slobode medija u Crnoj Gori

U organizaciji Sindikata medija i Gradske alijane uz podršku "Balkan Trust for Democracy, a project of the German Marshall Fund of the United States and the Norwegian Ministry of Foreign Affairs"

17 – 19. decembar 2021.

Škola političkih studija, XIX generacija, Seminar

Tema: "Ljudska prava u Crnoj Gori"

Gradska alijansa tradicionalno je na Dan ljudskih prava organizovala niz aktivnosti tokom mjeseca decembra, usmjerenje ka promociji poštovanja ljudskih prava, sa posebnim fokusom na porodično nasilje. Porodično nasilje je rastući problem u Crnoj Gori, gdje imamo slučajeve čak i smrtnih ishoda, što je iziskivalo fokusiranje na ovu temu i upoznavanje javnosti sa problemom porodičnog nasilja, ali i kako se sa njim boriti.

U periodu od 3. do 19. decembra održan je niz aktivnosti, a to su online igrica „Ljudska prava na dlanu“ u saradnji sa Delegacijom Evropske unije u Crnoj Gori, Savjetom Evrope i institucijom Zaštitnika ljudskih prava i sloboda, TV debata „Naglas“ koja je emitovana na RVCG na temu „Ljudska prava u Crnoj Gori – nasilje u porodici“, Otvorena vrata Informaciono-dokumentacionog centra (IDC), posjeta Centru za prihvatanje tražilaca azila u Crnoj Gori, predavanja na Pravnom fakultetu i Fakultetu političkih nauka na temu „Ombudsman i ljudska prava“ i „Ostvarivanje prava djece i omladine u odnosu na digitalno okruženje“, konferencija pod nazivom „Kako zaštiti porodicu od porodičnog nasilja“, humanitarna fudbalska utakmica, konferencija „Dani slobode medija u Crnoj Gori“, te seminar na temu „Ljudska prava u Crnoj Gori“.

Kolega Milan Radović gostovao je u emisiji „Naglas“, zajedno sa g. Sinišom Bjekovićem, zaštitnikom ljudskih prava i sloboda, gđom Evgenijom Giakomopolou, šeficom Programske kancelarije Savjeta Evrope u Podgorici i Bojanom Božovićem, državnim sekretarom u Ministarstvu pravde, ljudskih i manjinskih prava. Gosti emisije govorili su o tome da je pitanje ljudskih prava visoko na agendi Crne Gore i da postoje slučajevi kršenja ljudskih prava, što je poziv za državu da što hitnije reaguje.

Emisija „Naglas“ na temu „Ljudska prava u Crnoj Gori – nasilje u porodici“

Konferencija pod nazivom „Kako zaštitići porodicu od porodičnog nasilja“ okupila je relevantne govornike koji su kroz nekoliko panela obradili ovu temu, sa posebnim fokusom na žene i djecu, koji su najranjivija kategorija kada je porodično nasilje u pitanju.

Konferencija „Kako zaštitići porodicu od porodičnog nasilja“

Humanitarna fudbalska utakmica

Tradicionalno je održana i humanitarna fudbalska utakmica, na kojoj su učestvovali volonteri koji djeluju u različitim sferama našeg društva. Prikupljena sredstva donirana su za borbu protiv nasilja u porodici.

Kroz projekat “**Promocija kulture i jezika Roma**” osnovni cilj bio je doprinos očuvanju i razvoju kulture manjina u Crnoj Gori, te promocija i informisanje javnosti o kulturi i tradiciji Roma i Egipćana. Objavljeno je 25 priloga i tekstova o Romima i Egipćanima kao direktni rezultat projekta, jer su isti prijavljeni na konkurs GA za najbolju istraživačku priču o kulturi i jeziku Roma i Egipćana.

*Dodjela nagrada za najbolju novinarsku istraživačku priču na temu
„Promocija kulture, tradicije i jezika Roma“*

Imajući u vidu da se umedijskim izvještajima Romi/Romkinje i Egipćani/Egipćanke uglavnom negativno predstavljaju, ovaj period bio je značajno drugačiji u odnosu na ustaljenu praksu, jer su tekstovi na pozitivan način predstavljali Rome i Egipćane kroz njihovu kulturu, običaje i jezik. Na ovaj način uticali smo da se nedovoljna informisanost o kulturi i tradiciji Roma i Egipćana, kao i njihova nedovoljna uključenost, promijeni.

Info dan u Pljevljima

Info dan u Kotoru

Publikacija "Kultura, običaji I jezik
nacionalnih zajednica u Crnoj Gori"

Organizovana je dodjela nagrada za najbolju novinarsku priču na temu promocije kulture i jezika Roma. Dodatno, u okviru postojeće Škole političkih studija u aprilu 2021. godine održan je seminar za polaznike XVIII generacije ŠPS o kulturi, običajima, jeziku i pravima Roma i Egipćana u Crnoj Gori. Tokom predavanja emitovani su nagrađeni prilozi i priče. Na taj način dodatno smo proširili informacije mladim liderima političkih partija, novinarima i NVO aktivistima o kulturi i jeziku Roma i Egipćana. Emitovan je i TV prilog o romskoj zajednici u Crnoj Gori koji je objavljen i na društvenim mrežama GA.

U cilju doprinosa očuvanju i razvoju kulture manjina u Crnoj Gori, te jačanju koncepta crnogorske multikulturalnosti kroz promociju kulture, običaja i jezika nacionalnih zajednica u Crnoj Gori, implementirali smo projekt **"Mozaik nacionalnih kultura Crne Gore"**. Cilj projekta je podizanje svijesti o pravima manjina, a podržan je od strane Ministarstva pravde, ljudskih i manjinskih prava. Realizovane su projektne aktivnosti kao što su izrada i promocija publikacije "Kultura, običaji i jezici nacionalnih zajednica u Crnoj Gori", organizovan je seminar Škole političkih studija na temu "Kultura i prava manjina u Crnoj Gori", Info dani u Kotoru, Pljevljima i Ulcinju, kao i promotivna kampanja na temu kulture, običaja, jezika i prava manjina u Crnoj Gori. Time je omogućeno postizanje rezultata koji se odnose na podizanje svijesti i izgradnju kapacita građana i učesnika seminara i Info dana o kulturi, običajima, jezicima i pravima manjina u Crnoj Gori.

Jedan od značajnijih projekata koje Građanska alijansa sprovodi već četvrtu godinu zaredom jeste **pružanje besplatne pravne pomoći tražiocima međunarodne zaštite u Crnoj Gori** kao i licima koja su dobila status lica sa međunarodnom zaštitom u postupku integracija, koji podržava kancelarija UNHCR u Podgorici. Od 2020. godine, projekat obuhvata i rad sa raseljenim licima sa prostora bivše Jugoslavije, licima u riziku od apatriđije kao i licima koja su dobila status apatrida. Naš tim sastavljen od pet pravnika, tri prevodioca i tri terenska radnika sa velikim uspjehom pokriva ove aktivnosti, te pruža neophodnu pomoć korisnicima.

Kad su u pitanju lica koja traže međunarodnu zaštitu u Crnoj Gori, pravni tim GA prati njihov slučaj od momenta podnošenja zahtjeva za azil. To uključuje zastupanje pred Direkcijom za azil, podnošenje pravnih podnesaka, sastavljanje tužbi, žalbi, a u slučaju odobravanja azila, pravna pomoć pruža se i tokom integracije ovih lica u crnogorsko društvo. Terenski radnici prate tok postupanja na graničnim prelazima, odnosno dolazak i izlazak ovih lica iz Crne Gore, pritom im pružajući osnovne pravne informacije, uz pomoć naših prevodica za arapski i engleski jezik.

Francuska delegacija u posjeti Kampu Konik

Francuska delegacija u posjeti Kampu Konik

Koleginica Andjela Đuković na međunarodnoj konferenciji UNHCR-a o apatridiji "Najbolje prakse Crne Gore i Francuske"

I ove godine obilježili smo 18. decembar - Dan migranata, druženjem sa porodicama iz Pakistana i Kube, koji su korisnici naših servisa podrške i koje su se upoznale među sobom. GA tim je zajedno sa njima posjetio i Novogodišnji bazar u Podgorici gdje smo sa njima, ali i oni međusobno, razgovarali o problemima sa kojima se suočavaju i načinima njihovog rješavanja.

Naši pravni savjetnici pružaju besplatnu pravnu pomoć raseljenim i interno raseljenim licima sa prostora bivše Republike Jugoslavije, kao i licima koja se nalaze u riziku od apatridije i apatridima u Crnoj Gori. U prethodnoj godini pružili smo 1545 usluga za 595 lica koja se nalaze pod zaštitom UNHCR-a. Pravni tim Građanske alijanse u okviru ovog projekta pokriva 18 opština i ostvaruje saradnju sa nadležnim institucijama kako Crne Gore, tako i diplomatskim i konzularnim predstavništvima zemalja regiona.

Milan Radović, programski direktor Građanske alijanse i Jean Yves Bouchardy, predstavnik UNHCR-a za Crnu Goru zvanično su otvorili kancelariju GA na Koniku 20. oktobra 2021.

Kancelarija je otvorena u sklopu projekta GA u cilju pružanja besplatne pravne pomoći licima pod zaštitom UNHCR-a, u svrhu regulisanja statusa raseljenih i interno raseljenih lica sa prostora bivše Jugoslavije i lica u riziku od apatridije, kao i u cilju omogućavanja većeg prisustva GA na terenu zbog održivog rješavanja pravnog statusa ovih lica.

Naša kancelarija nalazi se na adresi Španskih boraca, bb na Koniku gdje se mogu dobiti osnovne informacije o regulisanju pravnog statusa u Crnoj Gori.

Građanska alijansa potpisala je 31. maja Memorandum o saradnji sa Ministarstvom unutrašnjih poslova Crne Gore i Upravom policije, kojim se uređuje saradnja u cilju unapređenja poštovanja ljudskih prava, posebno lica lišenih slobode, tražioca azila, migranata, azilanata, interno raseljenih lica (IRL), raseljenih lica (RL), apatrida, a sve u cilju unapređenja sistema azila u Crnoj Gori, konačnom rješavanju pravnog statusa IRL i RL, prevencije apatridije u Crnoj Gori i zaštiti prava migranata.

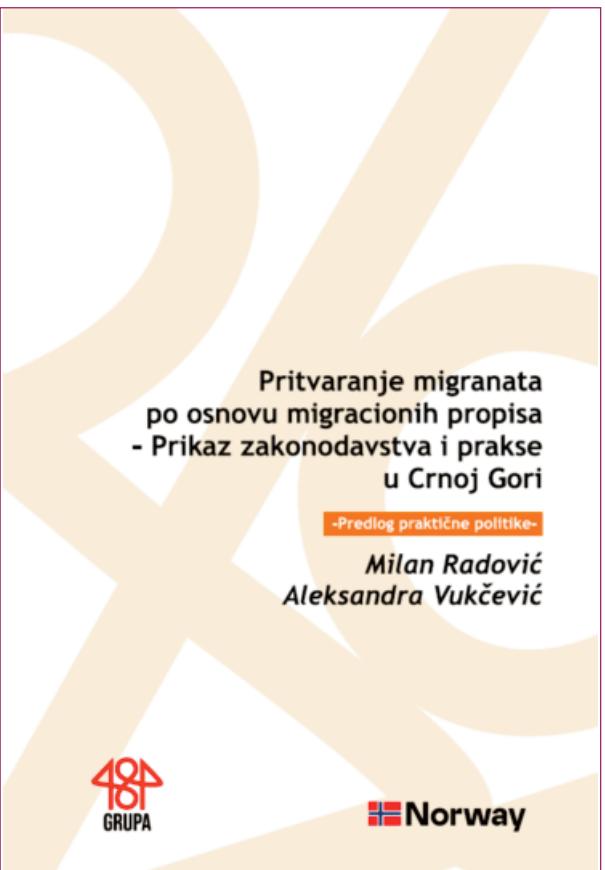
Pitanjima izbjeglica, tačnije, njihovom bezbjednošću, bavimo se i kroz projekat „**Bezbjednost za ljudska bića i granice - Borba protiv krijumčarenja migranata na Zapadnom Balkanu**“ na kojem smo partneri Grupi 484 iz Beograda, a koji podržava Evropska unija. Projekat je razvijen kao regionalni odgovor sedam organizacija civilnog društva povezanih u Balkanski savjet za izbjeglice i migracije (BRMC) i Danski centar za izbjeglice (DRC) na gorući zajednički problem duž migracionog puta Zapadnog Balkana – krijumčarenje migranata. Cilj projekta je unapređenje regionalne saradnje i dobrosusjedskih odnosa na Zapadnom Balkanu, kroz razvoj jedinstvenog regionalnog odgovora na krijumčarenje migranata. Organizacije civilnog društva u šest zemalja Zapadnog Balkana sarađuju sa predstvincima vlada u cilju razvoja usklađene regionalne prakse i pravnog okvira u skladu sa EU zakonodavstvom za borbu protiv krijumčarenja migranata. Na taj način projekat će doprinijeti procesu približavanja EU. Do kraja 2021. godine realizovali smo niz aktivnosti među kojima je i istraživanje “Analiza krijumčarenje migrana u Crnoj Gori”. Uz to, raspisan je i javni poziv za sabgranting, prema kojem su četiri NVO (CEDEM, Udrženje psihologa Crne Gore, Profesionalno udruženje novinara i Socijalni centar) dobile sredstva za realizaciju projektnih aktivnosti. Realizovali smo i nacionalni trening za tužioce, graničnu policiju i NVO-e pod nazivom „Podizanje kapaciteta u borbi protiv krijumčarenja ljudi“, koji se pokazao kao izuzetno konstruktivan za naše učesnike. Trening je održan u Budvi od 30. novembra do 1. decembra 2021.

Trening „Podizanje kapaciteta u borbi protiv krijumčarenja ljudi“

Krajem 2021. godine započeli smo projekat „**Transpar entno i efektivno sudstvo za efikasnu borbu protiv torture i kršenja ljudskih prava u skladu sa pregovaračkim poglavljima 23 i 24**“ čiji je cilj jačanje vladavine prava i zaštita fundamentalnih prava u Crnoj Gori, u skladu sa procesom pregovaranja sa EU. Projekat se realizuje uz podršku Ambasade Kraljevine Norveške i Balkanskog fonda za demokratiju njemačkog Maršalovog fonda Sjedinjenih Američkih Država. U planu je realizacija brojnih aktivnosti, a započela je realizacija nekoliko njih: monitoring poštovanja i zaštite ljudskih prava pritvorenih lica, zatvorenika i migranata i monitoring i ocjena pravosudnog sistema, sa fokusom na slučajeve kršenja ljudskih prava i torture..

U periodu od 2019. do 2021. godine radili smo na jačanju statusa migranata u Srbiji, Crnoj Gori i Sjevernoj Makedoniji koji će biti zasnovan na punom poštovanju međunarodnih standarda ljudskih prava. Ovu aktivnost sprovodili smo kroz projekat „**Podrška migrantima i lokalnim zajednicama u Srbiji, Crnoj Gori i Sjevernoj Makedoniji**“ čiji je lider Beogradski centar, a na kojem je partner bila Građanska alijansa. Jedan od najznačajnijih rezultata ovog projekta jeste izrada izvještaja o pravnom okviru u Crnoj Gori, Makedoniji i Srbiji, na kojem su ispred Građanske alijanse radili kolege Milan Radović i Aleksandra Vukčević. Projekat je realizovan uz podršku Ambasade Kraljevine Norveške u Beogradu.

**Pritvaranje migranata
po osnovu migracionih propisa
– Prikaz zakonodavstva i prakse
u Crnoj Gori**

-Predlog praktične politike-

**Milan Radović
Aleksandra Vukčević**

Izvještaj „Pritvaranje migranata po osnovu migracionih propisa – Prikaz zakonodavstva i prakse u Crnoj Gori“

Zajedno sa partnerima iz Centra za palijativno zbrinjavanje i palijativnu medicinu "BELhospice" iz Srbije i Sue Ryder iz Albanije, Građanska alijansa učestvovala je u sprovođenju projekta "**Palijativa nega – moja nega, moje pravo**". Cilj projekta bilo je isticanje važnosti palijativne njegе kao ljudskog prava, kao i uspostavljanje zakonskih mehanizama vezanih za palijativnu njegu.

U sklopu projekta izrađeno je istraživanje „Potrebe i prepreke implementacije palijativnog zbrinjavanja“ koje je bilo sprovedeno u Srbiji, Albaniji i Crnoj Gori. Istraživanje je podijeljeno nadležnim organima, nacionalnim i regionalnim partnerima, što predstavlja osnovu dokaza koji će voditi podsticanju željene promjene u cilju poboljšanja usluga palijativnog zbrinjavanja i kvaliteta života pacijenata koji žive sa bolestima koje ograničavaju život.

Prijedlozi za promjenu politike koji se razvijaju kroz projekat u svakoj zemlji omogućiće osnov za unapređenje usluga palijativnog zbrinjavanja u zdravstvenim i socijalnim ustanovama i omogućiti bolji kvalitet života građana sa životno ograničenim bolestima.

Okvir za saradnju između profesionalaca u sektoru zdravstva i socijalne zaštite i organizacija civilnog društva, kreiran je kroz razmjenu iskustava i znanja između 45 učesnika iz Srbije, Albanije i Crne Gore, povećano znanje o principima i vrijednostima palijativnog zbrinjavanja koja im omogućavaju da pruže bolji kvalitet usluga korisnicima.

ŠKOLA POLITIČKIH STUDIJA

Jelena Ristović, koordinatorka Škole političkih studija

Škola političkih studija kao ključna platforma za dijalog i zajedničku saradnju društveno-političkih aktera, nastavila je da razvija svoj program i 2021. godine. Kroz obrazovne ciljeve, Škola je doprinijela ostvarivanju sinergije između različitih sektora i političkih opcija, društvenoj koheziji i poboljšanju procesa reformi.

Prošle godine, Škola je kroz obrazovanje aktera društvenih promjena i političkih procesa u Crnoj Gori o praktičnim vještinama i temama koje nisu pokrivenе postojećim obrazovnim sistemom, nastavila da pomaže unapređenju rada političara, novinara, predstavnika nevladinih i međunarodnih organizacija, javnih službenika.

Završen je rad XVIII generacije, a započeli smo i realizaciju programa za novu, XIX generaciju Škole političkih studija. Nova generacija okupila je predstavnike političkih partija, novinare najznačajnijih medijskih kuća u Crnoj Gori, predstavnike institucija i međunarodnih organizacija.

Tematski okvir je tokom 2021. godine pokrio oblasti poput etičkog izvještavanja medija o socijalno ugroženim grupama; bavili smo se kulturom, običajima, jezikom i pravima Roma i Egipćana u Crnoj Gori; suočavanjem s prošlošću.

U organizaciji ŠPS održana je i konferencija povodom 30 godina od usvajanja Deklaracije o proglašenju Crne Gore ekološkom državom, koja je istovremeno bila i prilika za okupljanje članova Zelene poslaničke grupe (ZPG), koju je formirala Škola u saradnji sa poslanicima Skupštine Crne Gore, uz podršku njemačke organizacije GIZ (Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit GmbH).

Cilj formiranja ZPG jeste promovisanje tema poput zaštite životne sredine, održivog korišćenja energije i energetske efikasnosti, zaštite klime i generalno održivog razvoja. Uključivanjem u grupu, poslanici će, u saradnji sa civilnim sektorom imati priliku da aktivnim radom utiču na usklađivanje propisa Crne Gore sa evropskim standardima i normama iz navedenih oblasti.

V Forum alumnista ŠPS, pod nazivom „Konsenzus. Pravda. Evropa.“ održan je na spomen-kompleksu Barutana u Podgorici u maju 2021. godine. Forum je otvorio Aleksić Bečić, predsjednik Skupštine Crne Gore, nakon čega su uvodno izlaganje nastavili NJ. E. Christian Thimonier, ambasador Republike Francuske i NJ. E. Jørn Eugene Gjelstad, ambasador Kraljevine Norveške. Forum je nastavljen panelima o kulturi dijaloga i traženju konsenzusa i vladavini prava, nakon čega su učesnicima XVIII generacije dodijeljene diplome za učešće u programu Škole 2020/2021.

Usljed pandemije COVID-19 bilo je otežano logistički održati sve skupove i ispoštovati sve zaštitne propisane mjere. Ipak, ŠPS je uspješno sprovedla sve svoje programske aktivnosti u skladu sa propisima.

U nastavku su aktivnosti koje su sprovedene protekle godine u okviru Škole političkih studija.

Održali smo četvrti po redu seminar za polaznike XVIII generacije Škole političkih studija, koju su činili predstavnici političkih partija, međunarodnih organizacija, javnih institucija i vodećih medija u Crnoj Gori. Seminar pod nazivom **“Etičko izvještavanje medija o socijalno ugroženim grupama”**, održan je u Ulcinju od 5. do 7. februara 2021, a osim učesnika ove generacije, seminaru su prisustvovali i alumnisti Škole. Cilj seminara bio je razvoj kapaciteta učesnika o demokratizaciji medija, slobodi medija i statusu novinara. Pored toga, doprinijeli smo podizanju svijesti o poštovanju temeljnih načela novinarstva i etičkih standarda koji uključuju tačnost činjenica, nepristrasnost u izvještavanju i pouzdanost u smislu porijekla sadržaja i korištenja novinarskih metoda. Na seminaru se učesnicima obratio i potpredsjednik Vlade Crne Gore, Dritan Abazović, koji je naglasio važnost etike u izvještavanju medija, ali i izazovan položaj medija u Crnoj Gori.

Seminar „Etičko izvještavanje medija o socijalno ugroženim grupama“

Ove godine, u sklopu proslave 10 godina od osnivanja Građanske alijanse, 17. maja održan je **V Forum alum-nista ŠPS** na spomen-kompleksu Barutana u Podgorici. Forum je otvorio Aleksić, predsjednik Skupštine Crne Gore, nakon čega su uvodno izlaganje nastavili NJ. E. Christian Thimonier, ambasador Republike Francuske i NJ.E. Jørn Eugene Gjelstad, ambasador Kraljevine Norveške. NJ.E. Jørn Eugene Gjelstad, ambasador Kraljevine Norveške kazao je da se ŠPS pokazala kao dobar mehanizam za doprinos demokratiji kroz poboljšanje kapaciteta mladih lidera koji već učestvuju u procesima donošenja odluka u Skupštini, Vladi i ostalim ključnim institucijama. Prema riječima NJ. E. Christiana Thimoniera, ambasadora Republike Francuske, stvaranje konsenzusa jedna je od najvažnijih stvari vođenja politike, posebno kad postoje sile protiv toga, te da Francuska u tome ima veliko iskustvo.

Forum je nastavljen panelima o kulturi dijaloga i traženju konsenzusa i vladavini prava sa Gojkom Perovićem, rektoretom Bogoslovije "Svetog Petra Cetinskog" na Cetinju i prof dr. Nebojošem Vučinićem, profesorom na Univerzitetu Crne Gore i Danijelom Živkovićem, predsjednikom poslaničkog kluba DPS-a i Slavenom Radunovićem, predsjednikom poslaničkog kluba DF-a. Panelisti su kroz primjere regionala i kod nas ukazali na važnost dijaloga, kao i na njegovu uspješnost i efektivnost.

Na kraju Forum-a, učesnicima XVIII generacije – koju čine poslanici, predstavnici političkih partija, medija, državnih i međunarodnih institucija, dodijeljene su diplome za učešće u programu Škole 2020/2021.

U septembru 2021., obrazovali smo **XIX generaciju Škole političkih studija** sastavljenu od lidera iz oblasti politike, novinarstva, NVO sektora, te iz međunarodnih organizacija. Na konkurs GA pristiglo je više od 70 prijava, od kojih smo izabrali njih 25. U toku 2021. sa novom generacijom održali smo tri modula, od kojih je jedan održan u Petrovcu, zatim u Dubrovniku i treći u Ulcinju.

Prvi modul je održan na temu **“Suočavanje sa ratnom prošlošću u Crnoj Gori”** od 22. do 24. oktobra, na kojem su predavači govorili o ratnim zločinima u Crnoj Gori počinjenim devedesetih godina, ali i o važnosti suočavanja sa prošlošću. Seminar je takođe obuhvatio i diskusiju na temu odgovornosti medija i profesionalnih standarda, sa posebnim osvrtom na izvještavanje o ratnim događajima devedesetih. O procesuiranju ratnih zločina razgovarali smo kroz vizuru tužilaštva, ali i kroz vizuru žrtava i svjedoka. Na kraju, seminar je obuhvatio i antiratne pokrete na početku devedesetih, kao i nove inicijative po pitanju suočavanja sa prošlošću.

Drugi modul Škole održan je u obliku studijske posjete Dubrovniku, sa temom **“Pomirenje i izgradnja povjerenja”** od 18. do 22. novembra. Učesnici su u okviru ovog studijskog putovanja imali priliku da obidu Stari grad, zajedno sa vodičem Markom Sjekavicom koji je prisutnima govorio o Dubrovniku, ali i o napadu na Dubrovnik devedesetih godina. Obilazak grada je takođe obuhvatio i posjetu Državnom arhivu u Dubrovniku, muzeju Domovinskog rata, Galeriji War Photo Limited, i Zavičajnom muzeju Konavala. U Konavlamu su učesnici Škole mogli čuti svjedočenje, i imali su priliku da razgovaraju sa zarobljenikom logora Morinj, Metodijem Prkačinom. Učesnici studijske posjete su razgovarali i sa Lukom Brailom, novinarom koji je izvještavao tokom napada na Dubrovnik.

Finalni seminar Škole za 2021. godinu održan je u Ulcinju na temu „Ljudska prava u Crnoj Gori – između standarda i prakse“ od 17. do 19. decembra. Učesnici seminara razgovarali su o značaju ljudskih prava u izgradnji boljeg društva na temeljima principa, te o diskriminaciji, posebno diskriminaciji ranjivih grupa. Predavači su se osvrnuli i na pozitivnu obavezu države u pogledu zaštite od diskriminacije, nehumanog i degradirajućeg postupanja, kao i na ljudska prava u Crnoj Gori kroz prizmu međunarodnih izvještaja. U sklopu brojnih diskusija, uključeni su i razgovori o radničkim, manjinskim i pravima LGBT zajednice u Crnoj Gori, o migrantskoj i izbegličkoj krizi u Evropi i stanju u Crnoj Gori, te o tankoj liniji između prava na slobodu informisanja i prava na privatnost.

Predstavnici Škole političkih studija u sastavu Amina Murić, Božena Jelušić, Tatjana Perović, Darko Saveljić i Aleksandar Dragičević učestvovali su u devetom po redu **Svjetskom Forumu Demokratije**. Forum je tradicionalno održan u Strazburu od 8. do 10. novembra 2021. Tema Forum-a bila je "Može li demokratija spasiti životnu sredinu". Učesnici Forum-a mogli su čuti više o tome koliko su naša društva pod ekstremnim i neočekivanim globalnim izazovom, ali dok se ključna bitka vodi protiv pandemije COVID-19 i njenih posljedica, najveća egzistencijalna prijetnja čovječanstva postaje sve veća. Zato je sa Forum-a poručeno da je vrijeme za akciju koja će uključivati sve države na svjetskom nivou kako bismo na vrijeme djelovali i sačuvali životnu sredinu. Učesnici Forum-a su takođe imali priliku da posjete i kancelariju Stalne misije Crne Gore pri Savjetu Evrope, kao i Evropski sud za ljudska prava gdje su razgovarali sa sutkinjom dr Ivanom Jelić o radu suda i njenoj ulouzi kao sudije ESLJP ispred Crne Gore.

Svjetski Forum demokratije

Posjeta kancelariji Stalne misije Crne Gore pri Savjetu Evrope

Posjeta Evropskom sudu za ljudska prava

Uz podršku GIZ-a, 2021. počela je implementacija projekta **“Razvoj kapaciteta Zelene poslaničke grupe u Crnoj Gori za održivu energiju i urbanu mobilnost”** koja će se nastaviti i tokom naredne godine. Naime, društveni pritisak na nacionalnu vladu i opštinske administracije je još uvijek relativno nizak, što se tiče Sofijske deklaracije o Zelenoj agendi za Zapadni Balkan, koja je usvojena u novembru 2020, dok je svijest o značaju energetskog i transportnog sektora za klimatska pitanja nedovoljno razvijena.

Konferencija “Proslava 30 godina od dana od usvajanja Deklaracije o proglašenju Crne Gore ekološkom državom”

Povelja Zelene poslaničke grupe

Poslanik Boris Mugoša o Zelenoj agendi Zapadnog Balkana

Tako je cilj ovog projekta da se jačanje kapaciteta neformalne Zelene parlamentarne grupe u Crnoj Gori za promovisanje energetske i transportne agende EU u okviru njihove sfere uticaja. Jedna od najznačajnijih aktivnosti koja je realizovana do kraja 2021. godine je održavanje konferencije 20. septembra – “Proslava 30 godina od dana usvajanja Deklaracije o proglašenju Crne Gore ekološkom državom”. Na konferenciji je, pored učešća relevantnih gospodara, usvojena i Povelja obnovljene **Zelene poslaničke grupe** u Crnoj Gori koju za sada čini 12 poslanika.

Projekat „Digitalno demokratsko osnaživanje i mobilizacija za snažniju EU (DigiDEM)“ koji Građanska alijansa realizuje u saradnji sa organizacijom ECAS iz Brisela i još osam drugih evropskih organizacija, podržala je Evropska komisija u okviru programa Evropa za građane. DigiDEM ima za cilj da uspostavi zajednicu crnogorskih kreatora politike, akademika, preduzeća, novinara i nevladinih organizacija koji će se zalagati za korišćenje ICT-a, kako bi se osigurao inkluzivan i kolaborativni proces donošenja odluka na svim nivoima i dao doprinos građanima u pogledu poboljšanja kvaliteta vazduha kroz višestruku platformu za crowdsourcing u 2022.

U sklopu projekta, organizovana je radionica pod nazivom „**Može li Demokratija unaprijediti životnu sredinu?**“ na kojoj su panelisti govorili o iza-zovima Crne Gore kada je u pitanju kvalitet vazduha i zaštita životne sredine, ali i o važnosti učešća građana u donošenju odluka na nivou države. Veliki doprinos kvalitetu konferencije do-prinijele su panelistkinje Božena Jelušić i Dragica Sekulić, pripadnice Zelene poslaničke grupe, ali i Nataša Kovačević, ispred CEE Bankwatch mreže.

MEDIJSKI PROGRAM

Amina Murić, zamjenica izvršnog direktora

Građanska alijansa je kroz Medijski program tokom prethodne godine pojačala svoje djelovanje kako brojem aktivnosti, tako i aktivnim učešćem u medijima i zalaganjem za bolji položaj medija i slobodu medija u Crnoj Gori.

I dalje se trudimo da doprinesemo unapređenju razmjene informacija između građana i institucija, čiji je cilj povećanje stepena demokratije našeg društva, što realizujemo kroz različite aktivnosti implementirane putem projekata.

Ove godine naše aktivnosti usmjerili smo na važnost etike u novinarstvu, poseban fokus stavljući na mlade studente u Crnoj Gori. Oni su kroz praktičn znanje naučili mnoge tajne kako etičkog pisanja, tako i uopšte pisanja i istraživanja za novinarske priče. Pokrenuli smo i pitanje korišćenja manjinskih jezika u javnim emiterima, te na davanje preporuka za unapređenje stanja. Nastojimo inicirati rad institucija i stvoriti uslove za javnu raspravu po ovom pitanju. Bavili smo se monitoringom etičkog izvještavanja medija o ranjivim kategorijama, posebno portala i dali preporuke za unapređenje stanja po ovom pitanju.

Konstantno smo prisutni u javnosti i stojimo na strani odbrane slobode medija, slobode izražavanja, unapređenja položaja novinara u Crnoj Gori, te kontinuirano pozivamo nadležne institucije na odgovornost po pitanju napada na novinare i rješavanje svih dosadašnjih slučajeva.

Ove godine finalizovan je projekt „**Etičko i profesionalno izvještavanje za studente**“ koji je realizovan uz podršku Američke ambasade u Crnoj Gori. Cilj projekta bio je povećanje medijske pismenosti i kritičkog mišljenja u Crnoj Gori kroz pomoć u osposobljavanju studenata koji su na završnoj godini studija novinarstva i komunikologije za unapređenje praktičnih vještina i obuku za sljedeću generaciju crnogorskih novinara.

Održan je okrugli sto na temu "Izazovi profesionalnog novinarstva u Crnoj Gori". Na okruglom stolu učestvovala je i ministarka javne uprave, digitalnog društva i medija Tamara Srzentić koja je naglasila da su napadi na novinare i imovinu medija u Crnoj Gori su kontinuirani i nemaju adekvatan pravosudni epilog, što je bio jedan od glavnih zaključaka ovog događaja.

Ministarka Tamara Srzentić na okruglom stolu "Izazovi profesionalnog novinarstva u Crnoj Gori"

Objavili smo i publikaciju pod nazivom "Istraživačko novinarstvo kroz prizmu studenata", koja je prevedena na engleski i albanski jezik. Publikacija sadrži deset istraživačkih priča na kojima je radilo 11 mladih crnogorskih novinara i studenata nakon što su pohađali program obuka sa istaknutim domaćim novinarima, tokom kojeg su im prenijeli svoja iskustva i znanje. Istraživačke priče pokrivaju neke od najvažnijih reformskih tema s kojima se crnogorsko društvo suočava na putu pristupanja Evropskoj uniji i usvajanja kompleksnog sistema standarda – od zaštite ljudskih prava, ratnih zločina, zaštite životne sredine pa sve do vladavine zakona, kao najšireg mogućeg okvira unutar kojeg se posmatra javni sistem i njegova sposobnost da odgovori na potrebe građana.

Aktivnosti na projektu „**Do boljeg poštovanja prava na upotrebu maternjeg jezika manjinskih naroda u Crnoj Gori**“ su tek na početku realizacije. Projekat podržava Fond za zaštitu i ostvarivanje ljudskih i manjinskih prava. Predviđeno je istraživanje o usklađenosti zakonskih odredbi i prakse po pitanju korišćenja jezika manjinskih naroda kod javnih emitera na nacionalnom i lokalnom nivou, putem anketiranja, analize dokumenata i korišćenja Zakona o slobodnom pristupu informacijama. Rezultati istraživanja biće predstavljeni u finalnoj fazi projekta, zajedno sa preporukama za prevazilaženje identifikovanih problema. Putem monitoringa i istraživanja, utvrđiće se stepen poštovanja

prava na korišćenje maternjeg jezika manjinskih naroda, koje je jedno od politički i kulturno najosjetljivijih iz domena manjinskih prava. Utvrđuje se glavni problemi po pitanju korišćenja manjinskih jezika u javnim emiterima na nacionalnom i lokalnom nivou, donijeti preporuke za poboljšanje stanja, te inicirati rad institucija i stvoriti uslovi za javnu raspravu po ovom pitanju. Konačno, biće razvijen i Vodič za javne emiterе, uskladen sa standardima Savjeta Evrope, koji bi pomogao urednicima i menadžmentu javnih emitera da na kvalitetniji način osmisle i realizuju programe na manjinskim jezicima.

Do sada smo sproveli anketu sa ciljem da utvrdimo stepen zadovoljstva kvalitetom programa na manjinskim jezicima na javnim servisima kod pripadnika manjinskih naroda.

Vlada Crne Gore	1	2	3	4	5	Ne znam/nemam stav
Beogradske Crne Gore	1	2	3	4	5	Ne znam/nemam stav
Poštanske postaje	1	2	3	4	5	Ne znam/nemam stav
Zeleni svetlosti	1	2	3	4	5	Ne znam/nemam stav
Privećke medije	1	2	3	4	5	Ne znam/nemam stav
Nevladine organizacije	1	2	3	4	5	Ne znam/nemam stav
EU	1	2	3	4	5	Ne znam/nemam stav
Fond za zaštitu i razvoj manjinskih prava	1	2	3	4	5	Ne znam/nemam stav
Centar za informisanje - novi kulturni manjinski Crne Gore	1	2	3	4	5	Ne znam/nemam stav
Sajtovi manjinskih naroda	1	2	3	4	5	Ne znam/nemam stav

9. Na kraju, molimo vas da nam kažete kojih sadržaja biste željeli da se više emituje na programima javnih emitera:

Sadržaji o kulturi i običajima manjinskih naroda.	DA	NE	Ne znam/nemam stav
Informativni programi na manjinskim jezicima.	DA	NE	Ne znam/nemam stav
Više aktualnosti iz mog mjestra.	DA	NE	Ne znam/nemam stav
Sportski sadržaji, sa fokusom na informacije iz mog mesta.	DA	NE	Ne znam/nemam stav
Više sadržaja o umjetnicima iz mog mesta.	DA	NE	Ne znam/nemam stav
Više informacija o političkim dešavanjima u mom mjestu.	DA	NE	Ne znam/nemam stav
Obrazovne programe sa akcentom na značajne ličnosti i događaje iz istorije mog naroda.	DA	NE	Ne znam/nemam stav
Drugo, navesti:	DA	NE	Ne znam/nemam stav

Hvala Vam na saradnji!

Anketa o stepenu zadovoljstva kvalitetom programa na manjinskim jezicima na javnim servisima

U saradnji sa Sindikatom medija, uspješno smo implementirali projekat „**Podrška slobodi medija i novinarskim standardima**“, uz podršku Ambasade Kraljevine Norveške i Balkanskog fonda za demokratiju njemačkog Maršalovog fonda Sjedinjenih Američkih Država.

Cilj projekta je doprinos unapređenju medijskih sloboda, što je postignuto kroz praćenje implementacije novog medijskog zakonodavstva, izgradnju kapaciteta novinara o etičkom izvještavanju i standardima ljudskih prava, doprinos bezbjednosti novinara, te javno zagovaranje standarda i pitanja slobode medija. Građanska alijansa je vršila monitoring etičkog izvještavanja medija o ranjivim kategorijama, čije smo rezultate predstavili na konferenciji "Dani slobode medija u CG" koja je organizovana u saradnji sa Sindikatom medija.

Uz to, kolega Milan Radović, predstavio je izveštaj o sudskim postupcima za napade na novinare na kojem smo takođe radili. Rezultati istraživanja pokazali su zabrinjavajuće veliki porast napada i prijetnji smrću novinara tokom proteklih godinu dana, te je bezbjednost novinara jedan od glavnih problema sa kojima se novinari susreću u svom radu u Crnoj Gori. Zato je potrebno raditi na povećanju zaštite novinara sa institucionalnog nivoa, a to se najbolje može ostvariti kroz obuke tužioca koje obavlja Centar za obuke u sudstvu i državnom tužilaštvu u sklopu saradnje sa Savjetom Evrope, a koje pokrivaju i zaštitu novinara.

Konferencija "Dani slobode medija u CG"

U sklopu ovog projekta održan je i seminar pod nazivom „Etičko izvještavanje medija o socijalno ugroženim grupama“ na kojem su učestvovali polaznici Škole političkih studija. Na seminaru su predavači iz oblasti medija, ali i državnih institucija govorili o etici u medijima, ali i o položaju socijalno ugroženih grupa i načinu izvještavanjima o ovoj kategoriji.

Seminar „Etičko izvještavanje medija o socijalno ugroženim grupama“

INICIJATIVA MLADIH ZA LJUDSKA PRAVA

Mehdina Kašić Šutković, koordinatorka programa

Aleksandra Vukčević, programska direktorica

Iako u uslovima pandemija virusa korona, Inicijativa mladih za ljudska prava se uspješno vodila ciljevima svoje misije, prateći stanje vezano za kršenje ljudskih prava, suočavanje s prošlošću, te mlade u Crnoj Gori i regionu i njihov aktivizam.

YIHR je promptno reagovao na različite slučajeve govora mržnje, kršenja ljudskih prava, te pokušaja revizije istorije, posebno što se tiče ratnih dešavanja 90-ih. Institucije smo podsjećali na odgovornost, kao i na obavezu da se država mora mnogo više posvetiti slučajevima komemoracije žrtava ratova 90-ih.

Kroz rad Informaciono-dokumentacionog centra, fokusirali smo se na aktivnosti na pomirenju, posebno mladih ljudi. Sa njima smo organizovali niz aktivnosti, kao što su posjete Centru sa predavanjima o ratnim dešavanjima i saradnja sa drugim organizacijama, odnosno sa Memorijalnim centrom Srebrenica.

U daljem tekstu možete pročitati više o projektima i aktivnostima Inicijative mladih za ljudska prava tokom prethodne godine.

Inicijativa mladih za ljudska prava nastavila je sa aktivnostima vezanim za projekat „**No impunity for the past!**“ („**Odgovornost za prošlost**“) koji je realizovala uz podršku Evropske unije.

Već početkom godine, pripremili smo flajere sa opisom ratnih zločina koje tretira projekat, odnosno, osnovani Informaciono-dokumentacioni centar, a koji su se desili tokom 90-ih. Flajeri sadrže osnovne informacije o ovim dešavanjima, kao i njihovom trenutnom statusu po pitanju sudskega epiloga. Jedan od glavnih ciljeva ove aktivnosti jeste upoznavanje mladih prije svega sa postojanjem navedenih ratnih zločina.

Održali smo panel diskusije u šest gradova Crne Gore na temu „Suočavanje sa prošlošću. Pravda za prošlost – zalog za budućnost“. Cilj panela je bio da na lokalnom nivou razgovaramo i razmijenimo mišljenja o ratnim zločinima 90-ih. Panel diskusije su održane u Bijelom Polju, Kotoru, Ulcinju, Rožajama, Herceg Novom i Pljevljima.

Panel diskusija u Bijelom Polju

Panel diskusija u Kotoru

Projekat smo promovisali i kroz televizijska gostovanja, pa je koleginica Amina Murić govorila za Dnevnik RTCG o projektu, njegovom značaju vezanu za opasnost od revizije istorije, ali i o održanim panel diskusijama u gradovima Crne Gore.

Gostovanje na II Dnevniku RTCG

Održano je šest TV i radio emisija širom gradova Crne Gore, ali na lokalnim emiterima, upravo da bismo na lokalnom nivou razgovarali na temu suočavanja sa prošlošću. U saradnji sa lokalnim medijima i TV emiterima, ove aktivnosti su uspješno sprovedene, na kojima su gosti bili relevantni govornici iz tih gradova.

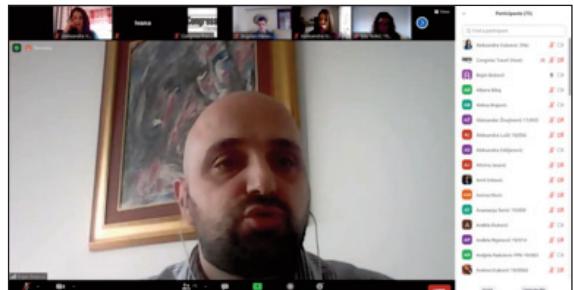
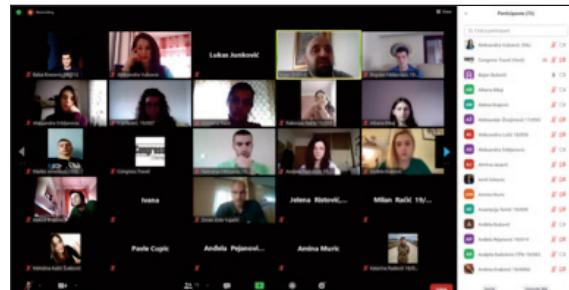
Emisija na RTR, Rožaje

Emisija na TV Teuta, Ulcinj

Organizovali smo online predavanje za studente pravnih fakulteta iz Crne Gore na temu tranzicione pravde i suočavanja sa prošlošću u Crnoj Gori.

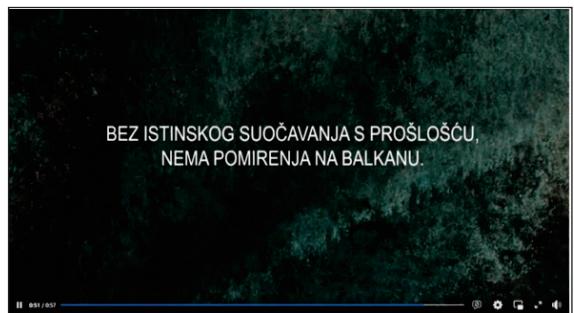
Predavač je bio assistant na Fakultetu pravnih nauka UDG-a, magistar Bojan Božović.

Predavanje prof. Bojana Božovića za student pravnih fakulteta

NAPAD NA DUBROVNIK (1991.)

- Stradalo 116 civila, 194 hrvatskih vojnika, 165 crnogorskih pripadnika JNA
- 33.000 osoba прогнano
- 2.071 stambenih objekata oštećeno ili uništeno.

Kratak video sa činjenicama o ratnim zločinima počinjenim 90-ih godina

U junu je organizovan **Seminar razmjene iskustava** u Rožajama koji je okupio preko 20 mladih ljudi iz regiona (Srbija, BiH, Hrvatska, Kosovo i Crna Gora), a koji su zajedno obišli područje Kaluđerskog laza. Tokom posjete, položili smo cvijeće na Kaluđerskom Lazu, čime smo odali počast žrtvama ovog zločina. Predavanje o ratnom zločinu u Kaluđerskom Lazu održali su: Velija Murić, advokat, Haxhi Lajči, direktor škole "Dacići" i Šemso Dedeić, bivši načelnik MUP-a Rožaje. Mladi iz regiona imali su priliku da čuju od relevantnih ljudi činjenice o ovom zločinu. Dan smo završili emitovanjem filma "Praznina" Seada Sadikovića sa kojim smo imali priliku i da diskutujemo na temu ratnih zločina.

Projekat je završen regionalnom konferencijom pod nazivom „**Pomirenje i suočavanje s prošlošću na Zapadnom Balkanu**“. Konferenciju je otvorila Branka Bošnjak, potpredsjednik Parlamenta, Oana Kristina Popa, šefica Delegacije EU u Crnoj Gori i Sež Bramerc - glavni tužilac Međunarodnog rezidualnog mehanizma za krivične sudove. Među panelistima na konferenciji su bili Drita Hajdari, tužiteljka za ratne zločine Kancelarije specijalnog državnog tužilaštva Kosova, kao i Valentina Pavličić, predstavnica Crne Gore ispred Evropskog suda za ljudska prava u Strzburu. Ovakav sastav učesnika osigurao je kvalitetnu konferenciju sa konstruktivnim mišljenjima i savjetima.

Gospodin Sež Bramerc pozdravio je, kako je kazao „hrabru odluku crnogorskih poslanika“, koji su izglasali Rezoluciju o Srebrenici i pozvao ostale zemlje regiona da slijede primjer Crne Gore, te čestitao Skupštini Crne Gore na tom koraku.

Kroz projekat „Pomirenje znači jačanje“ i u saradnji sa regionalnim kancelarijama YIHR, organizovali smo aktivnosti usmjerene ka proširenju građanskog prostora kroz uspostavljanje inovativne inkluzivne prakse civilnog društva, osiguravajući veće učešće zainteresovanih strana, državnih institucija i aktera civilnog društva. Zajedno sa partnerima održali smo 12 sastanaka sa nacionalnim akterima, te regionalni konsultativni sastanak sa ključnim akterima u regionu o postojećoj regionalnoj praksi čiji je cilj identifikovanje praznina i prepreka koje utiču na regionalnu saradnju i dobrosusjedske odnose. Pripremljeno je pet izvještaja o monitoringu komemoracija na lokalnim jezicima i engleskom jeziku. Uz to, izrađen je i priručnik o predloženim politikama javnog obilježavanja i najboljoj praksi Zapadnog Balkana.

Projekat je podržala Balkanska mreža za razvoj civilnog društva, uz finansijsku podršku Švedske agencije za razvoj međunarodne saradanje (SIDA).

JUBILEJ GRAĐANSKE ALIJANSE – HUMANITARNE AKTIVNOSTI

U cilju obilježavanja jubileja od 10 godina, Građanska alijansa je odlučila da organizuje i učestvuje i brojnim humanitarnim aktivnostima.

Zajedno sa sjajnim studentima Muzičke akademije, posjetili smo **Omladinski klub u okviru Resurnog centra**, a koji pohađaju mladi sa invaliditetom. U sklopu posjete, studenti Muzičke akademije održali su koncert koji je prošao u odličnoj atmosferi i raspoloženju svih prisutnih. Bilo nam je zadovoljstvo družiti se sa mladima u Resurnom centru, koji su zajedno sa nama uživali u dvosatnom koncertu.

Posjetili smo **dječji dom "Mladost"** u Bijeloj gdje smo održali dekupaž radionicu za djecu nižih razreda osnovne škole. Pored radionice, studenti Muzičke akademije su održali koncert za ove učenike, koji su uživali u njihovom izvođenju.

Naši volonteri učestvovali su u dvije akcije, gdje su nam se pridružila i djeca naših zaposlenih: humanitarna trka "Trčimo za drugare koji ne mogu", velika akcija sadnje na Gorici.

Uz zadovoljstvo da učestvujemo u aktivnostima koje imaju humanitarni karakter, naši volonteri su sa uživanjem i uz zabavu bili dio ovih događaja. Naročito su se zabavili i najmlađi koji su zajedno sa mnogim podgoričkim mališanima učestvovali u trci, ali i sadili sadnice na Gorici, te se učili značaju očuvanja životne sredine sklopu akcije borbe protiv raka dojke koji se obilježava u mjesecu oktobru, za naše koleginice obezbijedili smo besplatne preglede, a u cilju prevencije ove opake bolesti.

Konačno, donirali smo sredstva Konjičkom klubu "Budućnost", koja će se upotrijebiti kako bi se podržala djeca sa poteškoćama u razvoju, a koja pohađaju ovaj klub.

ODBORI I ČLANSTVA

Osim kroz programske aktivnosti, naš tim je aktivan i tako što prati Odbor za ljudska prava i slobode, kao i ostale skupštinske odbore.

Kroz članstvo u Savjet RTCG-a kolega **Milan Radović** je imao brojne inicijative koje su se ticalile informativnog programa, promocije i zaštite ljudskih prava, a istima se bavio i članstvom u NPM-u, odnosno radnog tijela koje formira Zaštitnik ljudskih prava za prevenciju torture. Takođe je bio član više radnih grupa za izradu legislative iz oblasti ljudskih prava. Naročito bi izdvojili radne grupe za izradu Zakona o zastitniku ljudskih prava i sloboda i Zakona o javnim okupljanjima.

Poziciju članice Savjeta RTCG sada obavlja koleginica **Amina Murić**, koja će se takođe truditi da da svoj maksimalan doprinos unapređenju slobode medije, ali i profesionalizaciji Javnog servisa, uz poštovanje ljudskih i manjinskih prava.

Koleginica **Edina Hasanaga Čobaj** je članica Savjeta za transparentnost Ministarstva unutrašnjih poslova.

Kolega **Zoran Vujičić** je član Državne izborne komisije od 2018. Svojim radom je povećao transparentnost rada ove institucije. Takođe je u prethodnom mandatu bio član Etičkog odbora MUP-a. Uticao je da se u Kodeks uvede član koji propisuje da policijski službenici i na društvenim mrežama moraju u svojim objavama da se pridržavaju kodeksa.

Upravo nakon uvođenja ovog člana, kod nekoliko službenika je utvrđeno kršenje kodeksa. Bio je član Radne grupe za izradu Nacrtu zakona o izmjenama i dopunama zakona o izvršenju uslovne kazne i kazne zajednice.

Koleginica **Aleksandra Vukčević** je članica Savjeta za Vladavinu prava.

Koleginica **Ivana Đodić** je članica Etičkog odbora Ministarstva unutrašnjih poslova.

Koleginica **Andjela Đuković** je članica Radne grupe za poglavljje 23.

Koleginica **Aleksandra Srbljanović** je članica Radne grupe za praćenje migrantske krize u Pljevljima.

Kolega **Pavle Ćupić** je član Radne grupe za poglavlje 24.

Kolega **Dino Hodžić** je član Međuresornog operativnog tima za pružanje pomoći u ostvarivanju prava crnogorskih državljana prilikom povratka u Crnu Goru.

Svojim učešćem u gore pobrojanim tijelima, naše kolege su pokazali kako se može neostrašćeno unaprijediti stanje u oblasti ljudskih prava ali i principijelno djelovati.

DONATORI

- ◆ Ambasada SAD u Podgorici
- ◆ Balkan green foundation-BGF
- ◆ Centar za palijativno zbrinjavanje i palijativnu medicinu - Belhospice
- ◆ Delegacija Evropske unije u Crnoj Gori
- ◆ Erasmus +
- ◆ Evropski servis za građanske akcije - ECAS
- ◆ Fare Network
- ◆ Fond za zaštitu i ostvarivanje ljudskih i manjinskih prava
- ◆ Fondacija braće Rokfeler
- ◆ Grupa 484
- ◆ Ministarstvo javne uprave
- ◆ Ministarstvo pravde, ljudskih i manjinska prava
- ◆ Otvoreni regionalni Fond za Jugoistočnu Evropu, energija transport i klimatska zaštita (ORF-ETC), Njemačko društvo za međunarodnu saradnju (GIZ) GmbH
- ◆ Regionalna kancelarija za saradnju mladih - RYCO
- ◆ Savjet Evrope
- ◆ Švedska agencija za razvoj međunarodne saradanje (SIDA)
- ◆ The Balkan Trust for Democracy / German Marshall Fund* Ambasade Kraljevine Norveške i Balkanskog fonda za demokratiju njemačkog Maršalovog fonda Sjedinjenih Američkih Država
- ◆ UNDP
- ◆ UNHCR predstavništvo u Crnoj Gori

UKUPNA STATISTIKA: PRIHODI, RASHODI

Gradanska alijansa

480,062.00

Prihodi

419,890.88

Rashodi

Kada su u pitanju porezi, sva dugovanja i potraživanja prema državi su uredno izmirena.

GA TIM

- ❖ **Milan Radović**, programski direktor
- ❖ **Edina Hasanaga Čobaj**, izvršna direktorica
- ❖ **Zoran Vujičić**, zamjenik programskog direktora
- ❖ **Amina Murić**, zamjenica izvršnog direktora
- ❖ **Jelena Ristović**, koordinatorka Škole političkih studija
- ❖ **Aleksandra Vukčević**, programska direktorica YIHR
- ❖ **Mehdina Kašić Šutković**, koordinatorka programa YIHR
- ❖ **Dušica Merdović**, pravna savjetnica
- ❖ **Anđela Đuković**, pravna savjetnica
- ❖ **Ivana Đodić**, pravna savjetnica
- ❖ **Pavle Ćupić**, pravni savjetnik
- ❖ **Dino Hodžić**, pravni savjetnik
- ❖ **Aleksandra Srbljanović**, programska asistentkinja
- ❖ **Vojo Đuranović**, programski asistent
- ❖ **Zoran Zola Vujačić**, office i IT menadžer
- ❖ **Sonja Radulović**, prevodilac
- ❖ **Meliha Murić**, prevodilac
- ❖ **Sabit Pajazitaj**, terenski radnik / prevodilac
- ❖ **Bojan Andrejević**, knjigovođa
- ❖ **Lidija Cerović**, domaćica